

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
Ј У НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ДОБОЈ
за 2025. годину**

Добој, јануар 2026.

САДРЖАЈ

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	3
2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БИБЛИОТЕЦИ	4
3. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	6
4. УСЛОВИ РАДА	7
5. КАДРОВСКА ПОПУЊЕНОСТ И СТРУЧНА ЕДУКАЦИЈА	7
6. НАБАВКА, ОБРАДА И СМЈЕШТАЈ БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ	8
7. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ.....	9
8. КОРИШЋЕЊЕ БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ	10
9. МАТИЧНИ ПОСЛОВИ	12
9.1. Вођење Регистра народних библиотека на подручју матичности	13
9.2. Вођење евиденције о школским библиотекама на подручју матичности	13
9.3. Анализа рада народних библиотека на подручју матичности	14
9.4. Анализа рада школских библиотека на подручју матичности	14
9.5. Редовни непосредни надзор над стручним радом у народним библиотекама на подручју матичности	15
9.6. Редовни непосредни надзор над стручним радом у школским библиотекама на подручју матичности	15
9.7. Пружање стручне помоћи запосленима у библиотекама на подручју матичности	16
9.8. Пружање стручне помоћи запосленима у библиотекама на подручју матичности везано за полагање стручног испита у библиотечко-информационој дјелатности	17
9.9. Континуирана едукација библиотекара матичног подручја Добој	17
9.10. Конкретизација правне заштите старе и ријетке књиге	18
9.11. Аутоматизација рада библиотека на подручју матичности	18
9.12. Остали послови Матичне и развојне службе	19
9.13. Евалуација рада стручних радника Матичне и развојне службе	19
10. СЕКТОР ЗАВИЧАЈНЕ ЗБИРКЕ СА ЗАШТИТОМ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	20
11. ИЗДАВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ, РЕФЕРЕНСНА ЗБИРКА И НАУЧНО- ИСТРАЖИВАЧКИ РАД.....	24
12. ПРОМОЦИЈА БИБЛИОТЕКЕ И КУЛТУРА ЧИТАЊА	25
12.1. Промоције књига, изложбе и друге манифестације	25
12.2. Програми и радионице поводом обиљежавања значајнијих датума	26
12.3. Пројекат „Un balzo oltre“ (Један скок преко)	26
13. ФИНАНСИРАЊЕ БИБЛИОТЕЧКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	27
14. ЗАКЉУЧАК	27

На основу члана 33, став 2, алинеја 7. и члана 36, став 1, алинеја 3. Закона о библиотечко-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16 и 62/18), члана 33, став 1, тачка 4. Статута Народне библиотеке Добој, број 262/09 и члана 25, став 2. Пословника о раду Управног одбора Народне библиотеке Добој, на сједници одржаној 13.1.2026. године, на приједлог директора Библиотеке, усваја

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ

ЈУ НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ДОБОЈ

од 1. 1. до 31. 12. 2025. године

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Извјештај о раду Јавне установе Народна библиотека Добој односи се на период од 1. јануара до 31. децембра 2025. године. У њему су садржани:

1. Основни статистички подаци о Библиотеци.
2. Активности реализоване у извјештајном периоду (услови рада, набавка, обрада и коришћење библиотечке грађе, ревизија библиотечке грађе, матични послови у библиотечко-информационој дјелатности, завичајна збирка, издавачка дјелатност и популаризација књиге, едукација стручних радника и промоција библиотеке).
3. Приједлог мјера за унапређење рада.

За разлику од претходних година, наведени Извјештај не садржи податке о финансијском пословању због тога што је Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, дописом број 04/30-1-2431/25, од 16.12.2025. године, захтијевало доставу Извјештаја о раду за 2025. годину до 20.1.2026. године, тј. прије рока за израду и доставу финансијских извјештаја.

С обзиром на то да се библиотечко-информациона дјелатност Републике Српске финансира из буџета Републике Српске и из буџета локалних заједница, које су оснивачи народних библиотека, Народна библиотека Добој има обавезу подношења годишњих извјештаја о раду и Министарству просвјете и културе у Влади Републике Српске и Скупштини града Добоја. С тим у вези, при изради Извјештаја о раду Народне библиотеке Добој за 2025. годину коришћени су:

1. Упутство Министарства просвјете и културе у Влади Републике Српске за израду годишњег плана и програма рада, те извјештаја о раду Библиотеке.
2. Упутство о изгледу и садржају програма рада и извјештаја о раду буџетских корисника чији је оснивач општина (сада Град) Добој.

Дакле, при изради Извјештаја о раду за 2025. годину, комбинована су наведена упутства, како би се једним документом задовољиле потребе и Града Добоја и Министарства просвјете и културе Републике Српске.

2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БИБЛИОТЕЦИ

Градска библиотека у Добоју почела је са радом 9. маја 1946. године поводом Дана побједе, а одлуку о њеном оснивању донио је Народни одбор општине Добој. У самом почетку, тадашњи књижни фонд није могао масовније да привуче читаоце у Библиотеку. Временом се њена активност развијала пратећи друштвени и економски развој општине, регије и шире.

Рјешењем Републичког комитета за образовање, науку, културу и физичку културу Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине, број UP-I-02-620-13 од 17. новембра 1988. године, библиотека у Добоју проглашена је матичном библиотеком чије је подручје матичности обухватало сљедеће општине: Добој, Босански Брод, Дервента, Тешањ, Теслић, Маглај, Завидовићи, Жепче, Босански Шамац, Модрича и Ошак.

Доношењем првог Закона о библиотечкој дјелатности Републике Српске, 31. децембра 1993. године, Библиотека је задржала матичну функцију на подручју општина: Добој, Дервента, Брод, Модрича, Теслић, Шамац, Вукосавље и Петрово. Одлуком Скупштине општине Добој број 01-012-2-13-11/94, од 2.11.1994. године, основана је Народна библиотека Добој, као самостална установа са својством правног лица и имовином у државној својини.

Министарство просвјете и културе Републике Српске је, на основу члана 46. Закона о библиотечко - информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16 и 62/18) и Приједлога ЈУ Народна и Универзитетска библиотека Републике Српске, број 0202-1721/16 од 6. септембра 2016. године, у поступку утврђивања библиотека које обављају матичну функцију и мрежу матичних библиотека у Републици Српској, дана 13. септембра 2016. године доноси Рјешење о утврђивању библиотека које обављају матичну функцију и мрежа матичних библиотека Републике Српске. Тако да се, у мрежу библиотека матичне регије Добој убрајају библиотеке на подручју града Добоја и општина: Брод, Дервента, Модрича, Теслић, Шамац, Петрово, Вукосавље и Станари.

У току 2025. године, дужност директора Народне библиотеке Добој обављала је Лидија Жарић. Дужност чланова Управног одбора обављали су: Даница Херибан Благојевић, Мирјана Ракић и Небојша Мићић. На конститутивној сједници, за предсједника је једногласно изабрана Даница Херибан Благојевић. Управни одбор одржао је, у наведеном периоду, једну сједницу.

Основни статистички подаци о Народној библиотеци Добој, са стањем на дан 31.12.2025. године, приказани су у сљедећој табели:

Слика 1:   Основни статистички подаци о Народној библиотеци Добој
(са стањем на дан 31. 12. 2025. године)

1.	НАЗИВ	Народна библиотека Добој
2.	АДРЕСА	Видовданска 1, 74 000 Добој
3.	ТЕЛЕФОН	053/241-114 и 053/227-603
4.	ГОДИНА ПОСТОЈАЊА	Српска народна читаоница у Добоју, 1900.
5.	ЗВАНИЧНИ ПОЧЕТАК РАДА	9. мај 1946. године
6.	ДАТУМ ОСНИВАЊА	15.6.1950. и 2.11.1994. године
7.	АКТИ О ОСНИВАЊУ	- Народни одбор општине Добој, број: 2681/50. - Скупштина општине Добој, број: 01-012-2-13/94.
8.	СТАТУС БИБЛИОТЕКЕ	- самостална јавна установа са својством правног лица и имовином у државној својини, - установа од посебног значаја, - народна и матична (регионална)
9	ПОДРУЧЈЕ МАТИЧНОСТИ	Добој, Дервента, Модрича, Вукосавље, Петрово, Брод, Теслић, Шамац и Станари
10.	ПРОСТОРНА ОСНОВА	- 850 метара квадратних.
11.	РАДНО ВРИЈЕМЕ	- 72 часа седмично: сваким радним даном од 7 до 20, суботом од 7 до 14, - недјељом и државним празницима Библиотека не ради
12.	КЊИЖНИ ФОНД	94.651
13.	КОРИСНИЦИ УСЛУГА - ЧИТАОЦИ	1.503
14.	ПРОЦЕНАТ УПИСАНИХ ЧИТАЛАЦА	2,42 % (1.503 : 62.000 x 100)
15.	БРОЈ ИЗДАТИХ КЊИГА	11.352
16.	БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ	21
17.	КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ	ВСС - 13, ССС – 7, НК - 1
18.	СТРУЧНА ОСПОСОБЉЕНОСТ ЗАПОСЛЕНОГ КАДРА	- положило стручни испит 17, - без обавезе полагања стручног испита 4, - виша стручна звања 6 (библиотекари савјетници 5, виши библиотекари 1).
19.	ДИРЕКТОР	Лидија Жарић
20.	УПРАВНИ ОДБОР	Даница Херибан Благојевић, Мирјана Ракић и Небојша Мићић
21.	МАТИЧНИ БРОЈ БИБЛИОТЕКЕ	1009486
22.	ПОРЕСКИ БРОЈ БИБЛИОТЕКЕ	4400028120004
23.	ШИФРА ДЈЕЛАТНОСТИ	91.01

3. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Народна библиотека Добој има статус народне и матичне (регионалне) библиотеке. Своју дјелатност обавља у складу са Законом о библиотечно-информационој дјелатности Републике Српске и подзаконским актима којима се ближе одређују поједини сегменти дјелатности:

1. Закон о библиотечно-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16, 62/18),
2. Правилник о стандардима и нормативним у библиотечно-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 10/20),
3. Правилник о плану и програму полагања стручних испита радника запослених у библиотечно-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 66/17),
4. Правилник о поступку испуњености услова за оснивање библиотека („Службени гласник Републике Српске“, број 39/17),
5. Правилник о начину и поступку заштите библиотечно-информационе дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 6/17),
6. Правилник о поступку инвентарисања, обради, ревизији и отпису библиотечно-информационе грађе и извора и вођењу евиденција о библиотечно-информационој грађи и изворима („Службени гласник Републике Српске“, број 6/17),
7. Правилник о обављању надзора над стручним радом библиотека („Службени гласник Републике Српске“, број 6/17),
8. Правилник о врсти стручних послова у библиотечно-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 21/17),
9. Правилник о врстама, условима и поступку стицања виших стручних звања у библиотечно-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 49/17),
10. Правилник о начину дигитализације библиотечно-информационе грађе и извора („Службени гласник Републике Српске“, број 26/17).

Поред тога, дјелатност Библиотеке је уређена њеним општим актима:

1. Статут,
2. Правилник о раду,
3. Правилник о одговорности и дисциплинском поступку,
4. Правилник о унутрашњој систематизацији и организацији радних мјеста,
5. Правилник о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама,
6. Правилник о интерним контролама и интерним контролним поступцима,
7. Правилник о управљању ризицима,
8. Правилник о систему канцеларијског и архивског пословања,
9. Правилник о поступку директног споразума,
10. Правилник о условима и начину коришћења библиотечке грађе,
11. Правилник о условима, правима и одговорностима приликом коришћења интернета,
12. Упутство о поступку са пријавом корупције.

Такође, дјелатност Библиотеке уређена је и прописима који се односе на друге области али појединим одредбама дотичу библиотечно-информациону дјелатност: Закон о систему јавних служби, Закон о локалној самоуправи, Закон о култури и др.

4. УСЛОВИ РАДА

Услови рада у 2025. години били су веома повољни, прије свега због активности реализованих од мајске поплаве 2014. године до данашњег дана. Захваљујући донацији Републике Француске, имплементираној посредством уреда UNESCO БиН у Сарајеву, објекат Народне библиотеке Добој је саниран, адаптиран и дограђен. Захваљујући многобројним донацијама и финансијској подршци локалне заједнице, у највећој мјери је набављена неопходна опрема и значајно обновљен библиотечки фонд.

У току 2025. године, извршена је набавка књига, канцеларијских столица и рачунарске опреме. Све набавке планиране су Планом јавних набавки за 2025. годину и извршене у складу са одредбама Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине и Правилником о јавним набавкама Народне библиотеке Добој.

Просторије су климатизоване и пружају повољне услове за боравак и рад како корисника библиотечких услуга, тако и запослених радника. У Библиотеци постоји и бежични интернет-вајрлес намијењен корисницима библиотечких услуга, као и потребна рачунарска опрема за коришћење интернета. Реконструкцијом објекта Библиотеке, обезбијеђен је простор за организовање изложби, књижевних вечери и осталих културних дешавања, што је у претходном периоду представљало проблем.

Према томе, можемо слободно рећи да је град Добој добио један савремени објекат културе у коме наши суграђани имају далеко боље и пријатније услове за боравак и рад.

5. КАДРОВСКА ПОПУЊЕНОСТ И СТРУЧНА ЕДУКАЦИЈА

У Библиотеци је тренутно запослен двадесет један радник, од чега је њих петнаест женског и шест мушког пола. Тринаест радника има високу стручну спрему, седам средњу, док један радник има осмогодишњу школу. Стручне послове обавља седамнаест радника. Сви стручни радници су положили стручни испит у библиотечко-информационој дјелатности.

У складу са одредбама Правилника о врстама, условима и поступку стицања виших стручних звања у библиотечко-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 49/17), пет стручних радника стекло је више стручно звање библиотекар савјетник, а један звање виши библиотекар.

Поред тога, наши радници активно учествују у раду тијела које именује Министарство просвјете и културе у Влади Републике Српске, а која се баве питањима из области библиотечко-информационе дјелатности. Једна радница, др библиотечких наука са звањем библиотекар савјетник је члан Комисије за стицање виших стручних звања у библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске и члан Управе Друштва библиотекара Републике Српске, док је један радник са звањем библиотекар савјетник, члан Библиотечног савјета Републике Српске и члан Комисије за полагање стручног испита у библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске.

У циљу потпуног задовољавања потреба корисника библиотечких услуга, што ефикаснијег обављања радних задатака и напредовања у струци, велика пажња се поклања стручној едукацији библиотечких радника. Стручни радници Библиотеке присуствовали су:

1. Стручном семинару „Библиотеке за одрживу будућност“, који организују Друштво библиотекара Републике Српске и Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, уз подршку Министарства просвјете и културе Републике Српске (Требиње, 24. и 25.4.2025. године),

2. Радионица „Књига као културно добро – водич кроз категоризацију“, намијењен руководиоцима матичних служби у матичним библиотекама и библиотекарима који раде са наведеним фондовима (Бања Лука, 21.3.2025. године).
3. Петнаести семинар континуиране едукације школских библиотекара матичног подручја Добој „Школске библиотеке – од посебног ка општем“, у организацији Народне библиотеке Добој (Добој, 4.12.2025. године).
4. Континуираним семинарима намијењеним стручним радницима који раде у програму КОБИС РС (реализовани у току 2025. године у НУБ Републике Српске у Бањој Луци).

Такође, и у 2025. години, као и претходних година, била је заступљена самоедукација стручних библиотечких радника у виду вршења разних истраживања, израде, презентовања и објављивања стручних радова.

Поред тога, радници Народне библиотеке Добој, присуствовали су и семинарима из области рачуноводства за буџетске кориснике, области јавних набавки, посјетили сајмове књига у Бањој Луци и Београду, те присуствовали другим манифестацијама едукативног карактера.

6. НАБАВКА, ОБРАДА И СМЈЕШТАЈ БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

Одредбама Закона о библиотечко-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16 и 62/18) утврђено је да се библиотечка грађа прикупља обавезним примјерком штампане ствари, куповином, размјеном, поклоном и завјештањем.

Народна библиотека Добој располаже фондом од 94.651 монографске публикације¹. У току 2025. године, инвентарисано је и стручно обрађено 3.096 монографских публикација, од чега је 1.844 набављено путем поклона, куповином 638 и обавезним примјерком 614 публикација. Средства за куповину обезбијеђена су у буџету града Добоја, будући да и ове године Министарство просвјете и културе није издвојило средства за набавку библиотечке грађе (како је предвиђено Законом о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске).

У сљедећој табели, дат је преглед обрађене књижне грађе према групама универзалне децималне класификације и мјесту смјештаја на дан 31.12.2025. године:

Мјесто смјештаја	Групе Универзалне децималне класификације									Укупно обрађено
	0	1	2	3	5	6	7	8	9	
Дјечије одјељење	497	32	107	135	57	36	173	11.292	77	12.406
Одрасло одјељење	1.140	2.252	695	6.811	1.587	2.312	1.277	31.526	2.551	50.151
Завичајна збирка	97	19	19	540	34	181	158	937	305	2.290
Предшколска збирка	327	0	0	2	0	0	1	17	0	347
Стара и риј. књига	50	98	23	201	63	162	42	1.282	213	2.134
Читаоница	926	146	105	551	199	507	352	1.024	537	4.347
Магацин	282	1.723	64	3.232	430	515	159	15.812	759	22.976
Укупно	3.319	4.270	1.013	11.472	2.370	3.713	2.162	61.890	4.422	64.651

Група 0 - Наука и знање уопште. Рачуноводство. Организација. Информације; Група 1 - Филозофија. Психологија; Група 2 - Религија. Теологија; Група 3 - Друштвене науке. Закони. Право. Управа; Група 4 - (Упражњена); Група 5 - Математика. Природне науке; Група 6 - Примјењене науке. Медицина. Технологија; Група 7 - Умјетност. Рекреација. Спорт. Разнонада; Група 8 - Језици. Лингвистика. Књижевност; Група 9 - Географија, Биографија. Историја.

¹ Стање на дан 31.12.2024. године (96.204) умањено за број монографских публикација редовном ревизијом библиотечко информационе-грађе и извора у 2024. години (4.649) и увећано за набавку у 2025. години (3.096), даје стање монографских публикација на дан 31.12.2025. године (94.651).

Библиотечка грађа инвентарише се и стручно обрађује на основу Закона о библиотечко-информационој дјелатности и подзаконских аката, међународних стандарда, приручника и стручних упутстава, те се правовремено прослеђује у Информативно – позајмну службу и смјешта на полице према систему Универзалне децималне класификације.

Обрада монографских публикација врши се примјеном програма за аутоматизацију библиотечког пословања „Публико 2004“. Имплементацијом наведеног програма, у нашој библиотеци извршена је аутоматизација пословања у пуном обиму (поред обраде библиотечке грађе, извршена је аутоматизација уписа читалаца и издавања и враћања публикација, те обезбијеђена ажурна библиотечка статистика у виду 16 статистичких прегледа). Примјеном наведеног програма, обрађено је 94.651 монографских публикација (цјелокупан фонд монографских публикација).

Поред обраде монографских публикација примјеном програма „Публико 2004“, који је развијен у матичној библиотеци властитим ресурсима и чије коришћење и одржавање не захтијева додатне трошкове, Народна библиотека Добој је крајем 2014. године ушла у систем COBISS, чије коришћење финансира Министарство просвјете и културе. Примјеном програма COBISS RS обрађена је укупно 52.591 монографска публикација, од чега је њих 1.678 обрађено у 2025. години.

Библиотечка грађа, која је у слободном приступу, смјештена је у Одјељењу за читаоце до 14 година и Одјељењу за одрасле читаоце, док је грађа која се може користити само у просторијама Библиотеке, на начин прописан Правилником о начину рада са корисницима, начину пружања основних услуга и начину коришћења библиотечке грађе, смјештена у читаоницама Библиотеке и Завичајној збирци и заштити културних добара.

Издвајањем библиотечке грађе са позајмних одјељења, која се мање користи и/или која постоји у већем броју примјерака и њеним смјештањем у магацин, олакшан је рад са преосталим публикацијама у оквиру позајмних одјељења и обезбијеђен простор за смјештај јединица библиотечке грађе које ће се набавити у наредном периоду. Наведена грађа је смјештена у магацински простор на металне полице и затворене дрвене простакљене ормаре, у складу са прописима, тако да се у сваком тренутку може пронаћи потребна публикација.

Имајући у виду чињеницу да је капацитет наведеног простора у потпуности искоришћен, у наредном периоду се намеће потреба за изналажењем новог простора за ове намјене.

7. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

Пратећи технолошке трендове у библиотечној дјелатности, Народна библиотека Добој је у претходном периоду започела процес дигитализације библиотечке грађе. Набављена је неопходна опрема и почеле активности дигитализације библиотечке грађе са циљем да се:

- Обезбиједи чување библиотечке грађе у дигиталном облику – библиотечка грађа у конвенционалном (папирном) облику подложна је пропадању у дужем временском периоду како приликом чувања тако и њеног коришћења.
- Олакша коришћење библиотечке грађе и повећа њена доступност ширем кругу корисника, према претходно дефинисаним правилима - „претварањем“ библиотечке грађе у дигитални облик, корисници библиотечке грађе добијају могућност њеног бржег и лакшег претраживања и проналажења потребних информација, те се повећава њена доступност путем друштвених мрежа.

Овај процес је нарочито битан за библиотечку грађу која због својих карактеристика (стара и ријетка грађа, грађа завичајног карактера и сл) није у

отвореном приступу читаоцима, односно која се може користити само у просторијама библиотеке и уз присуство стручних библиотечких радника.

8. КОРИШЋЕЊЕ БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

Корисници библиотечких услуга су у 2025. години имали на располагању библиотечку грађу у оквиру Информативно-позајмне службе, Сектора Завичајне збирке и заштите културних добара, те Сектора за периодику, референсну збирку и обавезни примјерак.

Библиотечка грађа из Завичајне збирке и Сектора за периодику, референсну збирку и обавезан примјерак се, због своје вриједности и ограниченог броја примјерака, може користити само у просторијама Библиотеке. Услови и начин пружања услуга корисницима библиотечких услуга, прописани су Правилником о начину рада са корисницима, начину пружања основних услуга и начину коришћења библиотечке грађе.

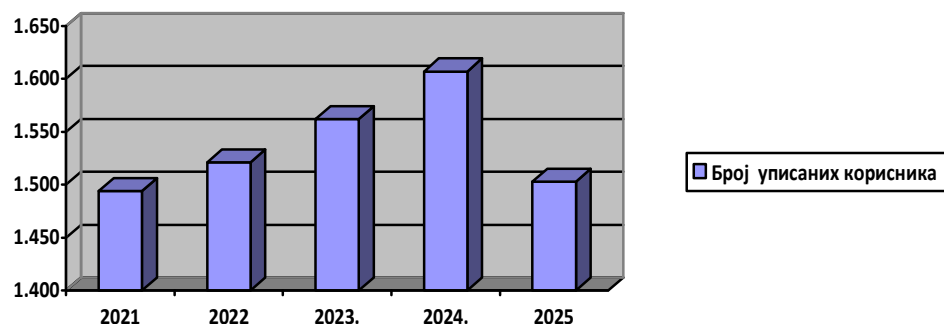
У читаоницама Библиотеке, читаоцима су била доступна три броја дневних новина, неколико петнаестодневних и мјесечних, те Службени гласници Општине Добој и Републике Српске. Такође, корисницима библиотечких услуга на располагању су били рачунари са конекцијом на интернет. Поред тога, у Библиотеци постоји и бежични интернет-вајрлес намијењен корисницима библиотечких услуга. Читаонице су климатизоване и пружају пријатне услове за боравак и рад.

У току 2025. године, у Библиотеку су уписана укупно 1.503 корисника библиотечких услуга. Структура корисника библиотечких услуга према занимању и полу, по мјесецима и на годишњем нивоу, дата је у наредној табели:

Мјесец	Статус								Пол		Укупно уписано
	Запо-слен	Пензио-нер	Незапо-слен	Сту-дент	Пред-школац	Ученик ОШ	Ученик СШ	Оста-ли	Мушки	Женски	
Јануар	19	25	2	1	0	28	13	0	39	49	88
Фебруар	17	20	4	3	6	38	12	0	35	65	100
Март	21	31	6	6	1	24	5	0	33	61	94
Април	14	14	2	3	2	26	6	0	32	35	67
Мај	17	19	2	2	1	16	3	0	18	42	60
Јун	21	16	3	1	0	10	6	1	18	40	58
Јул	26	26	2	4	1	32	8	0	36	63	99
Август	34	19	3	3	3	15	4	0	27	54	81
Септембар	22	21	5	4	5	179	23	0	114	145	259
Октобар	35	22	8	5	10	267	37	1	194	191	385
Новембар	12	23	11	3	4	43	17	0	48	65	113
Децембар	18	24	6	2	1	40	8	0	49	50	99
Укупно	256	260	54	37	34	718	142	2	643	860	1.503

Као што се из табеле види, највећи број корисника библиотечких услуга су ученици основне и средње школе. Уписано их је укупно 860, што чини 57,20 % укупног броја уписаних корисника Библиотеке у 2025. години. Уколико се посматра полна структура корисника, може се закључити да је знатно већи број корисника женског (57,20 %) у односу на мушки пол (42,80 %).

Однос броја уписаних корисника библиотечких услуга у посљедњих пет године, дат је на сљедећем дијаграму:

Нажалост, број уписаних корисника у 2025. години је за 104 корисника мањи него у 2024. години. Наведени податак, посљедица је тренда одласка становника у иностранство, експанзије друштвених мрежа, те побољшања стања и услова рада у школским библиотекама које је резултирало нешто мањим бројем ученика основних и средњих школа, који своје потребе за књигом сада задовољавају у школским библиотекама.

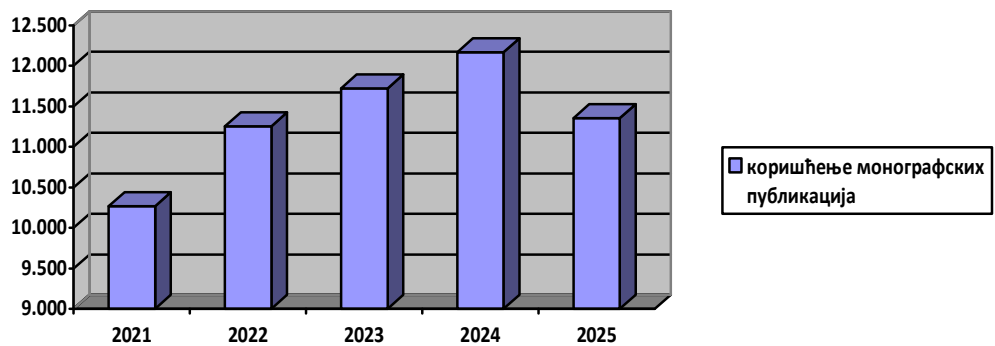
У току 2025. године, укупно су коришћене 11.352 монографске публикације ван Библиотеке, док је у читаоницама Библиотеке, коришћено 5.080 монографских и серијских публикација (у највећој мјери дневних новина и часописа, те библиотечке грађе која се, због своје вриједности и ограниченог броја примјерака, може користити само у просторијама Библиотеке).

Коришћење библиотечке грађе у 2025. години, према групама Универзалне децималне класификације на мјесечном и годишњем нивоу, дата је у сљедећој табели:

Мјесец	Групе Универзалне децималне класификације									Укупно изнајмљено
	0	1	2	3	5	6	7	8	9	
Јануар	51	15	9	27	8	8	3	863	13	997
Фебруар	50	22	13	18	4	9	4	834	16	970
Март	45	11	12	16	1	12	6	875	20	998
Април	58	15	5	12	5	2	8	815	9	929
Мај	44	19	3	11	1	7	3	742	15	845
Јун	36	16	4	10	6	4	5	692	7	780
Јул	51	20	8	3	4	8	8	853	12	967
Август	35	23	4	6	4	11	10	743	6	842
Септембар	34	23	12	13	6	9	7	829	12	945
Октобар	108	9	2	11	9	9	7	865	12	1.032
Новембар	107	9	17	11	11	12	6	848	12	1.033
Децембар	70	11	7	15	5	11	11	865	19	1.014
Укупно	689	193	96	153	64	102	78	9.824	153	11.352

Као и претходних година, и у 2025. години корисници библиотечких услуга су највише користили библиотечку грађу из групе 8 – Језици, лингвистика, књижевност.

Однос броја коришћених монографских публикација у посљедњих пет година, дат је на сљедећем дијаграму:

Као што се са дијаграма види, и број коришћених монографских публикација је нешто мањи него у претходној години. Овај негативни показатељ је у директној вези са смањеним бројем корисника услуга Библиотеке у 2025. години.

Повећање броја корисника Библиотеке и броја коришћених јединица библиотечно-информационе грађе и извора, у Библиотеци и изван ње, биће један од приоритетних циљева у наредном периоду.

9. МАТИЧНИ ПОСЛОВИ

Матични послови у библиотечно-информационој дјелатности, утврђени су чланом 45. Закона о библиотечно-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16 и 62/18) и подзаконским актима прописаним чланом 77. наведеног закона.

Полазећи од наведених прописа, у циљу остваривања јединственог и стручног обављања библиотечке дјелатности и њеног унапређивања Матична и развојна служба Народне библиотеке Добој, у извјештајном периоду предузела је следеће активности:

- 9.1 Вођење Регистра народних библиотека на подручју матичности,
- 9.2 Вођење евиденције о школским библиотекама на подручју матичности,
- 9.3 Анализа рада народних библиотека на подручју матичности у 2024. години,
- 9.4 Анализа рада школских библиотека на подручју матичности у 2024. години,
- 9.5 Надзор над стручним радом у народним библиотекама на подручју матичности у 2025. години,
- 9.6 Надзор над стручним радом у школским библиотекама на подручју матичности у 2025. години,
- 9.7 Пружање стручне помоћи запосленима у библиотекама на подручју матичности и шире,
- 9.8 Пружање стручне помоћи запосленима у библиотекама на подручју матичности везано за полагање стручног испита у библиотечно-информационој дјелатности,
- 9.9 Континуирана едукација школских библиотекара матичног подручја Добој,
- 9.10 Конкретизација правне заштите старе и ријетке књиге у свим библиотекама на подручју матичности;
- 9.11 Аутоматизација рада народних и школских библиотека на подручју матичности,

9.12 Остали матични послови прописани Законом о библиотечко – информационој дјелатности Републике Српске и ближе уређени подзаконским актима,

9.13 Евалуација рада стручних радника Матичне и развојне службе.

Носиоци наведених активности били су стручни радници Матичне и развојне службе Народне библиотеке Добој, Жељко Петрић, библиотекар савјетник и Нада Лугоњић, библиотекар. За послове конкретизације правне заштите старе и ријетке књиге у библиотекама на подручју матичности, у тим Матичне и развојне службе био је укључен Драган Мићић, библиотекар савјетник. У зависности од врсте и комплексности проблема, консултовани су и ангажовани стручни радници из других служби матичне библиотеке.

9.1. Вођење Регистра народних библиотека на подручју матичности

Вођење регистара библиотека матичног подручја и других евалуационих евиденција, као матична функција у библиотечко-информационој дјелатности, прописана је чланом 45, став 1, тачка 4. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број 44/16 и 62/18). Чланом 77, став 1. наведеног закона, Министру просвјете и културе није дато овлашћење да подзаконским актом ближе уреди обављање матичне функције. *Како* би се превазишао наведени проблем, Народна и универзитетска библиотека Републике Српске је, у складу са чланом 49, став 1, тачка 11. Закона о библиотечко-информационој дјелатности, у марту 2021. године донијела Методско упутство о садржају и начину вођења регистра библиотека. Наведеним упутством је ближе уређено обављање ових послова.

У складу са наведеним, Матична и развојна служба Народне библиотеке Добој успоставила је и води Регистар народних библиотека на подручју матичности, које обухвата подручје градова Добој и Дервента, те општина: Брод, Модрича, Шамац, Вукосавље, Петрово, Станари и Теслић. На њеном подручју егзистира укупно осам народних библиотека, будући да у општини Вукосавље још увијек није основана народна библиотека.

У наведени регистар се уписују основни подаци о библиотекама као и све релевантне промјене које су се дешавале у народним библиотекама, о чему се ажурно обавјештава Матична служба Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске, која води Централни регистар Народних библиотека Републике Српске.

У току 2025. године, у Регистар народних библиотека матичног подручја Добој, уписане су измјене података о директору Народне библиотеке „Бранко Топић“ Брод и директору Народне библиотеке „Данило Киш“ Теслић. Један примјерак наведене документације благовремено је достављен Матичној служби Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске, која води Централни регистар Народних библиотека Републике Српске.

9.2. Вођење евиденције о школским библиотекама на подручју матичности

У складу са овлашћењем које је дато чланом 45, став 1, тачка 4. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број 44/16 и 62/18), Матична и развојна служба Народне библиотеке Добој успоставила је и води Евиденцију школских библиотека на подручју матичности. На наведеном подручју постоји 48 школа (33 основне и 15 средњих школа) и 44 школске библиотеке (двје средње школе немају библиотеке, док у два случаја двије средње школе имају заједничку библиотеку).

С обзиром да још није започело формирање Централног регистра школских библиотека Републике Српске и да матичне библиотеке нису добиле одговарајуће упутство у вези тога, Матична и развојна служба Народне библиотеке Добој формирала је Евиденцију о школским библиотекама које егзистирају на њеном подручју, која поред општих података о школама, садржи и податке о основним показатељима о стању и раду у школским библиотекама. Подаци су преузети из анкетних упитника о раду школских библиотека на подручју матичности у 2024. години.

9.3. Анализа рада народних библиотека на подручју матичности

Праћење стања и проучавање потреба и услова рада у библиотекама, те предлагање мјера за унапређивање рада и развој библиотека, као матичне функције, прописани су чланом 45, став 1, тачка 8. и 9. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број 44/16 и 62/18).

У складу са наведеним, а у циљу праћења стања, анализе проблема и предлагања мјера за унапређивање стручног рада у народним библиотекама на подручју матичности Народне библиотеке Добој, Матична и развојна служба сачинила је документ ***Анализа рада Народних библиотека на подручју матичности Народне библиотеке Добој (за период од 1. јануара до 31. децембра 2024. године)*** и доставила га Министарству просвјете и културе (Ресор културе) и Матичној служби Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске.

Наведени документ садржи основне податке о свакој библиотеци, њихов историјат те основне показатеље о раду у 2024. години: услови рада, кадрови, набавка, обрада и смјештај библиотечке грађе, њено коришћење, матични послови (код матичне библиотеке), завичајна збирка са заштитом културних добара, издавачка дјелатност, културне манифестације те промоција рада библиотека. Поред тога, садржи и компаративну анализу основних показатеља о раду народних библиотека на подручју матичности Народне библиотеке Добој у 2024. години као и идентификацију кључних проблема у раду и приједлог мјера за њихово отклањање.

Као извори података коришћени су Статистички подаци о пословању народних библиотека у 2024. години, Извјештаји о раду народних библиотека у 2024. години и претходних година, те други доступни извори информација.

9.4. Анализа рада школских библиотека на подручју матичности

С обзиром на чињеницу да школске библиотеке чине највећи дио библиотечке мреже на подручју матичности, да располажу значајним фондом библиотечке грађе и имају важну улогу у извођењу васпитно-образовног процеса. Матична и развојна служба Народне библиотеке Добој велику пажњу поклања праћењу њиховог рада и предлагању мјера у циљу његовог унапређивања.

У том смислу, у извјештајном периоду Матична и развојна служба сачинила је и документ ***Анализа рада школских библиотека на подручју матичности Народне библиотеке Добој (за период од 1. јануара до 31. децембра 2024. године)*** и доставила га Министарству просвјете и културе (Ресор културе) и Матичној служби Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске.

Поред уводних напомена, у њој је представљен правни основ за истраживање, метод, инструмент и обухват истраживања, те резултати истраживања као и приједлог мјера за унапређивање њиховог рада у наредном периоду. Такође дат је и табеларни преглед школских библиотека на подручју матичности, разврстан по градовима и општинама, који садржи детаљне податке о свакој библиотеци.

Као извори података коришћени су анкетни упитници о раду школских библиотека у 2024. години, које су све школске библиотеке на подручју матичности

Народне библиотеке Добој доставиле Матичној и развојној служби Народне библиотеке Добој.

Подаци прикупљени, обрађени и презентовани у овој анализи могу послужити за перманентно праћење стања у школским библиотекама, превазилажење постојећих проблема, те модернизацију и развој школских библиотека као значајног сегмента образовног и библиотечко-информационог система.

9.5. Редовни непосредни надзор над стручним радом у народним библиотекама на подручју матичности

Надзор над стручним радом у библиотекама на подручју матичности, као матична функција у библиотечко-информационој дјелатности, прописан је чланом 45, став 1, тачка 6. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број 44/16 и 62/18). Реализација наведених послова ближе је уређена Правилником о обављању надзора над стручним радом библиотека („Службени гласник Републике Српске, број 6/17) и Методским упутством за обављање надзора над стручним радом библиотека, који је донијела Народна и универзитетска библиотека Републике Српске у Бањој Луци 2021. године.

У складу са наведеним, стручни радници Матичне и развојне службе су, у току 2025. године, извршили непосредни надзор над стручним радом у свих седам народних библиотека на подручју матичности, које обухвата подручје градова Добој и Дервента и општина: Брод, Вукосавље², Модрича, Петрово, Станари, Теслић и Шамац.

Руководиоци народних библиотека, у којима је вршен непосредни надзор над стручним радом, благовремено су, у писаној форми обавијештени о термину и предмету надзора.

Надзором над стручним радом остварен је непосредан увид у: услове рада, организацију библиотеке, начин набавке, обраде и смјештаја библиотечке грађе, коришћење библиотечке грађе, те стање кадрова и њихову едукацију, стање посебних фондова, реализацију културних манифестација и обављање других стручних послова.

Приликом вршења редовног непосредног надзора над стручним радом, овлашћеним лицима обезбијеђени су услови за несметан рад, омогућен непосредан надзор и стављена на увид сва потребна документација и подаци за вршење надзора, те обезбијеђено присуство одговорних радника.

Након извршеног надзора сачињени су записници, који су садржавали опис затченог стања, идентификованих проблема у стручном раду, те мјере које је потребно реализовати у циљу њиховог отклањања. Записници су достављени народним библиотекама у којима је извршен непосредни надзор над стручним радом, њиховим оснивачима (локалним заједницама) и Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске у Бањој Луци.

9.6. Редовни непосредни надзор над стручним радом у школским библиотекама на подручју матичности

У складу са наведеним, стручни радници Матичне и развојне службе су, у току 2025. године, извршили непосредни надзор над стручним радом у школским библиотекама на подручју градова Добој и Дервента те општина Модрича и Вукосавље. Надзор је извршен у библиотекама 15 основних и 9 средњих школа (укупно 24 школе). Због великог броја библиотека на подручју матичности, ограничених кадровских и материјалних ресурса, непосредним надзором у 2025.

---

² На подручју општине Вукосавље још увијек није формирана народна библиотека.

години обухваћена је половина школа на подручју матичности Народне библиотеке Добој. Непосредни надзор над стручним радом у библиотекама преосталих школа биће извршена у наредној години.

Руководиоци школа, у чијим библиотекама је вршен непосредни надзор над стручним радом, благовремено су, у писаној форми обавијештени о термину и предмету надзора.

Надзором над стручним радом остварен је непосредан увид у: услове рада, организацију библиотеке, начин набавке, обраде и смјештаја библиотечке грађе, коришћење библиотечке грађе, те стање кадрова и њихову едукацију, стање посебних фондова, реализацију културних манифестација и обављање других стручних послова.

Приликом вршења редовног непосредног надзора над стручним радом, овлашћеним лицима обезбијеђени су услови за несметан рад, омогућен непосредан надзор и стављена на увид сва потребна документација и подаци за вршење надзора, те обезбијеђено присуство одговорних радника.

Након извршеног надзора сачињени су записници, који су садржавали опис затченог стања, идентификованих проблема у стручном раду, те мјере које је потребно реализовати у циљу њиховог отклањања. Записници су достављени школама у чијим библиотекама је извршен непосредни надзор над стручним радом и Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске у Бањој Луци.

9.7. Пружање стручне помоћи запосленима у библиотекама на подручју матичности

Пружање стручне помоћи запосленима у библиотекама на подручју матичности, као матична функција у библиотечко-информационој дјелатности, прописан је чланом 45, став 1, тачка 5. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број 44/16 и 62/18).

У складу са наведеним, стручним радницима запосленим у библиотекама на подручју матичности (народним и школским), пружена је стручна помоћ у њиховом раду и то непосредно (у матичној библиотеци и библиотекама које су захтијевале стручну помоћ), те посредно (путем телефона, електронске поште и других средстава комуницирања).

О пружању стручне помоћи непосредно у матичној библиотеци и библиотекама на подручју матичности, те посредно, путем разних средстава комуницирања, вођене су прецизне и ажурне евиденције о термину пружања помоћи, библиотеци и запосленима којима је пружена помоћ, садржају и начину пружања стручне помоћи.

У току 2025. године, непосредна стручна помоћ пружена је запосленима у Народној библиотеци „Бранко Радичевић“ Дервента и Народној библиотеци Станари.

Стручним радницима и руководиоцима библиотека на подручју матичности, у 6 наврата стручна помоћ пружена је лично у матичној библиотеци.

Посредна стручна помоћ пружена је руководиоцима и стручним радницима у 24 библиотеке на подручју матичности у 66 наврата, и то 23 пута електронском поштом и 43 пута телефоном.

Сваки приспјели захтјев за стручну помоћ је, од стране запослених у Матичној и развојној служби, веома пажљиво сагледан, анализиран и понуђена су одговарајућа рјешења. У неколико наврата, консултовани су и други стручни радници у матичној библиотеци који су специјалисти за поједине области.

Све наведено говори у прилог томе да смо нашу Матичну службу трансформисали у савремени информациони центар у коме библиотекари матичног подручја (као што смо већ напоменули, и ван њега) могу правовремено добити

потребне информације и стручну помоћ. И што је најважније они ове пружене могућности веома често (и све чешће) користе.

9.8. Пружање стручне помоћи запосленима у библиотекама на подручју матичности везано за полагање стручног испита у библиотечко-информационој дјелатности

Законом о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске прописана је обавеза запослених у библиотекама (на стручним пословима) у Републици Српској да, наконведеног стручног оспособљавања за практични рад у библиотекама (једна година за ВСС-у, односно 6 мјесеци за ССС-у), положи стручни испит у библиотечко-информационој дјелатности.

Кандидатима који су се припремали за полагање стручног испита у библиотечкој дјелатности, обезбиједили смо благовремене информације, литературу, консултације и стручну помоћ при писању семинарских радова.

Према подацима добијеним од Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске у Бањој Луци, која је одредбама Закона о библиотечко-информационој дјелатности, овлашћена да организује полагање стручног испита у библиотечко-информационој дјелатности, у току 2025. године, са подручја матичности Народне библиотеке Добој, стручни испит положило је осам кандидата запослених у шест народних и двије школске библиотеке на подручју матичности.

У 44 школске и 8 народних библиотека на подручју матичности Народне библиотеке Добој сви стручни радници, који су испуњавали услове, положили су наведени испит.

9.9. Континуирана едукација библиотекара матичног подручја Добој

Брига о сталном стручном усавршавању библиотечко-информационих стручњака, као матичних функција прописана је чланом 45, став 1, тачка 7. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број 44/16 и 62/18). У том смислу, Матична и развојна служба Народне библиотеке Добој је, у циљу континуиране едукације запослених у библиотекама на подручју матичности, у претходном периоду организовала једанаест семинара и радионица.

У току 2025. године, успјешно је организован XV семинар континуиране едукације запослених у школским библиотекама на подручју матичности Народне библиотеке Добој, под називом „Од посебног ка општем“.

Након евиденције учесника и поздравних ријечи директора Народне библиотеке Добој Лидије Жарић, на семинару је презентовано 5 радова, које су припремили стручни радници Народне библиотеке Добој и школски библиотекари са подручја матичности:

1. Представљање зборника радова „Школске библиотеке – образовањем до стручности, Жељко Петрић, библиотекар савјетник, Народна библиотека Добој.
2. Инвентарисање серијских публикација (периодике), Драган Мићић, библиотекар савјетник, Народна библиотека Добој.
3. Евалуација рада матичне службе, из угла школских библиотекара, Жељко Петрић, библиотекар савјетник, Народна библиотека Добој.
4. Растимо с књигом – културно-образовне установе у борби за стварање читалачке навике, Милица Ђурђевић, библиотекар, Народна библиотека Добој.
5. Најљепше библиотеке у Њемачкој, Зора Јовановић, библиотекар, ОШ Обудовац.

На крају семинара, предавачи су одговарали на питања учесника, након чега је уприличена додјела увјерења о похађању семинара, као и увјерења о изложеним радовима на семинару. Семинару су присуствовала 44 школска библиотекара из 40 школских библиотека са подручја матичности Народне библиотеке Добој.

Као што смо напоменули, стручни радници Матичне и развојне службе су припремили Зборник изабраних радова презентованих на семинарима континуиране едукације школских библиотекара матичног подручја Добој. Ради се о зборнику „Школске библиотеке – образовањем до стручности“, који садржи 11 изабраних стручних радова презентованих на семинарима 2022, 2023. и 2024. године, од којих су њих пет припремили школски библиотекари, а шест стручни радници матичне библиотеке. Зборник је подијељен бесплатно учесницима Семинара, а биће достављен и у све школске библиотеке и народне библиотеке на подручју матичности, а путем обавезног примјерка и у све матичне библиотеке у Републици Српској, те Библиотеку Матице Српске и Народну библиотеку Србије. Такође, биће достављени и другим заинтересованим лицима чији је предмет интересовања библиотечка теорија и пракса.

9.10. Конкретизација правне заштите старе и ријетке књиге у библиотекама на подручју матичности

Поред осталих послова прописаних Законом о библиотечко-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број: 44/16 и 62/18), Матична и развојна служба Народне библиотеке Добој је у 2025. години наставила активности правне заштите старе и ријетке књиге у библиотекама на подручју матичности добојске Библиотеке.

Будући да се ради о специфичном сегменту библиотечке грађе, у тим Матичне и развојне службе укључен је и Драган Мићић, библиотекар савјетник, запослен у Сектору Завичајне збирке и заштите културних добара.

Систем заштите и коришћења старе и ријетке књиге као културног добра у Републици Српској, као и услови за обављање дјелатности у оквиру њене заштите, уређени су Законом о културним добрима („Службени гласник Републике Српске“, број 38/22), а према одредбама Закона о библиотечко-информационој дјелатности у стару и ријетку књигу убрајају се: 1. рукописи, рукописне и штампане књиге, периодика и друга библиотечка грађа настала до краја 19. вијека; 2. ријетке књиге, одређени примјерци периодичних издања и друга ријетка библиотечка грађа настала након 1900. године; 3. посебне библиотечке цјелине које су због свог садржаја, умјетничке, културне и историјске вриједности значајне за науку и културу.

Народна библиотека Добој је једина библиотека у Републици Српској, која се бави наведеним пословима на студиозан начин, што је препознато и од стране овлашћених лица Матичне и развојне службе приликом вршења непосредног надзора над стручним радом у Народној библиотеци Добој у 2025. години.

9.11. Аутоматизација рада народних и школских библиотека на подручју матичности

У току 2024. године, настављене су активности аутоматизације пословања у народним и школским библиотекама на подручју матичности Народне библиотеке Добој примјеном програма за аутоматизацију библиотечког пословања „Публико 2004“, који је развијен у матичној библиотеци и који се успјешно се примјењује у седам народних и 42 школске библиотеке на подручју матичности (као и у значајном броју библиотека ван подручја матичности, као и у Републици Србији и Црној Гори).

Свим заинтересованим библиотекама, омогућена је бесплатна инсталација наведеног програма, одговарајући приручник у електронској форми (у видео формату), као и све потребне консултације и непосредна стручна помоћ.

Крајњи циљ провођења ове активности јесте да се искористе предности које пружа аутоматизација библиотечког пословања: израда књиге инвентара у електронском облику у складу са прописима, каталога у електронском облику са могућношћу претраге према више критерија, аутоматизована циркулација библиотечке грађе, ажурна библиотечка статистика и сл.

При томе, треба имати на уму чињеницу да већина народних библиотека у Републици Српској, а камоли школске библиотеке, неће у догледно вријеме ући у систем COBISS, тако да је аутоматизација њиховог пословања примјеном програма за аутоматизацију библиотечког пословања „Публико 2004“ веома добро рјешење.

9.12. Остали послови Матичне и развојне службе

У извјештајном периоду, у циљу унапређивања библиотечко-информационе дјелатности, Матична и развојна служба Народне библиотеке Добој је предузимала и друге активности које су прописане Законом о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске и ближе уређене подзаконским актима.

Поред тога, у 2025. години као и претходних година, стручни радници Матичне и развојне службе обављали су најсложеније стручне послове у матичној библиотеци, који су неријетко превазилазили дјелокруг рада Матичне службе.

9.13. Евалуација рада стручних радника Матичне и развојне службе

У току 2025. године извршен је непосредни надзор и евалуација рада стручних радника Матичне и развојне службе.

Непосредни надзор над стручним радом Матичне и развојне извршили су, у складу са чланом 49, став 1, тачка 2. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број 44/16 и 62/18), стручни радници Матичне службе Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске, приликом вршења непосредног надзора над стручним радом Народне библиотеке Добој. У свом записнику истичу сљедеће: „Матична и развојна служба ЈУ Народна библиотека Добој професионално и стручно спроводи све матичне послове и активности, прописане Законом о библиотечко-информационој дјелатности. Професионализам у послу који показује стручни тим Матичне и развојне службе, а посебно рад на пословима конкретизације правне заштите старе, у библиотекама на матичном подручју, издвајају Народну библиотеку Добој као најбољи примјер посвећености и рада матичне библиотеке у мрежи библиотека Српске“.

Евалуацију рада стручних радника Матичне и развојне службе извршили су и школски библиотекари са подручја матичности Народне библиотеке Добој. На питање „Колико сте задовољни односом Матичне и развојне службе према школским библиотекама на подручју матичности“?, одговор је дала 41 школска библиотека, док три библиотеке нису одговориле. Све школске библиотеке, које су се изјасиле, задовољне су радом стручних радника Матичне и развојне службе Народне библиотеке Добој. То се, прије свега односи на сусретљивост, посвећеност, доступност и професионалност стручних радника, ажурно одговарање на све захтјеве школских библиотекара, информисаност, те уважавање мишљења и приједлога школских библиотекара. Посебно је исказано задовољство континуираном едукацијом школских библиотекара, коју организује и проводи Матична и развојна служба, а која у великој мјери доприноси унапређењу квалитета њиховог стручног рада.

10. СЕКТОР ЗАВИЧАЈНЕ ЗБИРКЕ И ЗАШТИТЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Завичајна збирка у народним библиотекама обухвата разноврсне облике библиотечке грађе, од хемипубликација, преко штампаних књига и периодике до некњижне грађе (од фотографија, плаката и позивница до електронских публикација).

Рад на образовању и употпуњавању завичајне збирке захтијева комплексан приступ уз спровођење исцрпних истраживања културно-историјског наслеђа и различитих видова презентације завичајног фонду.

Истраживачки поступак приликом рада на ретроспективном прикупљању завичајне библиотечке грађе често изискује пуно труда и времена, али причињава и задовољство када се, макар и у основним цртама, расвијетле или открију неки догађај, појава или личност.

Завичајна збирка у Народној библиотеци Добој конституисана је 1978. године, с циљем да прикупља библиотечку грађу о Добоју и његовој околини. Велики допринос утемељењу овог посебног фонда дали су некадашњи радници добојске Библиотеке: Али Фарук Бисер, Аска Балалић, Јозефина Даутбеговић и Миљана Рађа.

У Народној библиотеци Добој Сектор завичајне збирке и заштите културних добара дјелује као самостална организациона јединица, у којој су обједињени послови везани за организовање и вођење посебних збирки и заштите културних добара.

Правни оквир за уређење посебних збирки у народним библиотекама садржан је у члану 4. и члану 53, ст. 3. и 4. Закона о библиотечко-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16 и 62/18).

Завичајна збирка је формирана на основу принципа завичајне припадности издавача, штампарије, аутора или теме публикације граду (обавезно), односно регији Добој (селективно), и обухвата: публикације о добојском крају, без обзира на мјесто рођења аутора, публикације аутора који су рођени или су живјели и радили у Добоју и околини, без обзира на мјесто издавања (завичајна литература), као и публикације које су издате или штампане у Добоју и околини (мјесна продукција).

Основни критериј за физичко уређење завичајне збирке је према врсти библиотечке грађе, те њену структуру чине: монографске публикације; серијске публикације (новине, часописи, годишњаци и билтени); некњижна библиотечка грађа (фотографије, разгледнице, плакати, позивнице, рукописи, писма, новински исјечци, аудиовизуелна грађа, електронске публикације и др).

У оквиру Сектора завичајне збирке и заштите културних добара организоване су и остале посебне збирке Народне библиотеке Добој: Збирка старе и ријетке књиге; Збирка књига с посветом; Збирка магистарских и мастер радова и докторских дисертација.

Збирку старе и ријетке књиге творе: Колекција старе књиге, Колекција ријетке књиге, као и посебне библиотечке цјелине: Библиотека Данијела Конзанија, Библиотека породице Рап, Добојска школска спомен-библиотека, Библиотека *Паралеле* Добој, Даровница Изета Сарајлића и Спомен-збирка Бранка Јовановића.

Библиотека Данијела Конзанија представља репрезентативан примјер за поимање потреба, навика и укуса добојске читалачке публике тридесетих година прошлог вијека.

Библиотека породице Рап представља поуздан узорак на основу кога се може пратити начин формирања породичних библиотека на овом простору, у првој половини двадесетог вијека.

Добојску школску спомен-библиотеку чине јединице библиотечке грађе које су некад припадале фондовима школских библиотека у Добоју, у временском слиједу од 1886. до краја шездесетих протеклог вијека, а које имају културно-

историјски значај и снагу доказног средства изражену кроз могућност документовања развоја државних школа у граду Добоју и континуитета библиотека у њиховом саставу.

Колекцију старе књиге чине јединице библиотечке грађе које су издате или штампане до краја 1900. године.

Колекцију ријетке књиге чине: ратна издања, издања од 1901. до 1913, издања од 1919. до 1940, забрањена издања, илегална издања, малотиражна издања, библиофилска или друга посебно опремљена издања, минијатурна издања, те библиотечка грађа која има документарну вриједност због свог садржаја, језика, писма или споредних обиљежја, као што су: екслибриси, печати, аутографи, дедикације, маргиналије и друге биљешке.

Обрада библиотечке грађе посебних збирки врши се у складу с међународним стандардима који важе за сваку врсту грађе понаособ. Каталогско-библиографски опис је детаљан, уз максимално коришћење подручја напомена, у које се уносе и сви нетипични подаци о конкретном примјерку и фонду, уколико могу бити занимљиви и корисни потенцијалним истраживачима.

Као информациони инструменти посебних збирки у оквиру Сектора устројени су лисни и/или штампани каталози: алфаветски и стручни каталог монографских публикација Завичајне збирке; алфаветски и хронолошки каталог Збирке старе и ријетке књиге; алфаветски каталог Библиотеке Данијела Конзанија; алфаветски каталог Библиотеке породице Рап; алфаветски каталог посебне библиотечке цјелине Добојска школска спомен-библиотека; топографски каталог Колекције старе књиге; топографски каталог Колекције ријетке књиге, топографски каталог посебне библиотечке цјелине Даровница Изета Сарајлића; топографски каталог посебне библиотечке цјелине Библиотека *Паралеле* Добој; алфаветски каталог Збирке магистарских радова и докторских дисертација, до 1992. године.

Монографске публикације без обзира којој посебној збирци локацијски припадају заступљене су и у електронском каталогу базе "Публико 2004".

Представљање збирки у сврху популаризације врши се кроз: организовање тематских изложби библиотечке грађе, издавање тематских публикација, објављивање тематских стручних радова, предавања на стручним скуповима, објављивање прилога о збиркама у штампаним и електронским медијима и интернет-презентацију Народне библиотеке Добој (www.bibliotekadoboj.com).

Систем заштите и коришћења старе и ријетке књиге као културног добра у Републици Српској, као и услови за обављање дјелатности у оквиру њене заштите, уређени су Законом о културним добрима („Службени гласник Републике Српске“, број 38/22).

О раду Српске народне читаонице у Добоју сачувано је мало података, јер је њен фонд систематски уништен у току Првог и Другог свјетског рата. У збиркама Народне библиотеке Добој пронађена је само једна књига за коју се са сигурношћу може тврдити да је припадала тој читаоници. У питању је *Милићевићева књига* (Београд, Српска књижевна задруга, 1909), а на њој је отиснут печат прве српске читаонице у Добоју. Захваљујући том печату, као споредном обиљежју, у Народној библиотеци Добој проведен је поступак заштите прописан одредбама Закона, извршена валоризација и категоризација, те је ова књига утврђена као покретно културно добро у категорији осталих добара.

До ове године, као остала покретна културна добра у категорији осталих културних добара проглашене су и у Регистар покретних културних добара Народне библиотеке Добој уписане библиотечке цјелине: Библиотека Данијела Конзанија, Библиотека породице Рап, Добојска школска спомен-библиотека, Даровница Изета Сарајлића, као и Колекција старе књиге.

Све посебне збирке у оквиру Сектора завичајне збирке и заштите културних добара затвореног су типа и могу се користити искључиво у просторијама Библиотеке, а на располагању су свим корисницима услуга Народне библиотеке

Добој, сваког радног дана од 7,00 до 15,00 часова, изузев за вријеме важења посебних мјера заштите.

Услови за коришћење наведене грађе у новом објекту Библиотеке далеко су бољи него раније. Посебне збирке су смјештене у једној условној просторији, укупне површине око 60 метара квадратних.

Библиотечку грађу посебних фондова и ове године користили су студенти, ученици добојских средњих и основних школа приликом израде реферата тематски везаних за подручје Добоја и околине, те други корисници библиотечких услуга у склопу истраживања различитих области друштвеног живота.

У овом сектору у програму „Публико 2004“ током године обрађено је 99 монографских публикација.

На крају ове године у Завичајној збирци квалитативна и квантитативна структура библиотечке грађе је сљедећа: монографске публикације – 2290 јединица, у које је уврштено и 290 књига с посветом (пораст 32), периодичне публикације – 38 годишта (нема пораста), некњижна библиотечка грађа и ситан библиотечки материјал – 1655 јединица (нема пораста), рукописна грађа – 964 јединице (пораст 321), магистарски радови и докторске дисертације – 63 јединице (нема пораста).

Збирка старе и ријетке књиге на крају извјештајног периода садржи 2134 јединице библиотечке грађе (пораст 49 јединица).

Током 2025. године у цијелости је завршена конкретизацији правне заштите посебне библиотечке цјелине Библиотека *Паралеле* Добој. Све јединице библиотечке грађе које творе ту библиотечку цјелину уписане су у евиденционе листове претходне заштите. На крају године евиденциони листови увезани су у Књигу претходне заштите добара. Поднијет је приједлог директору Библиотеке да се над посебном библиотечком цјелином Библиотека *Паралеле* Добој успостави претходна заштита. Након доношења, рјешење о успостављању претходне заштите достављено је Одјељењу за привреду и друштвене дјелатности градске управе града Добоја. Након правоснажности рјешења, поднијет је приједлог директору Библиотеке да се ова библиотечка цјелина утврди као материјално покретно културно добро у категорији осталих културних добара. Израђен је и оглашен Елаборат о утврђивљању покретног културног добра Библиотека *Паралеле* Добој у категорији осталих културних добара. Директору Библиотеке поднијет је приједлог за доношење рјешења о проглашењу покретног културног добра Библиотека *Паралеле* Добој у категорији осталих културних добара. Након доношења, рјешење је достављено Одјељењу за привреду и друштвене дјелатности градске управе града Добоја. Након правоснажности рјешења, извршен је упис добра у регистарске листове и поднијета је пријава Републичком заводу за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Бања Лука за упис добра у Централни регистар културних добара Републике Српске. На крају године регистарски листови су увезани и укоричени у књигу Регистра културних добара Народне библиотеке Добој.

Јединице библиотечке грађе у склопу Колекције ријетке књиге груписане су и на полице смјештене према формату (*numerus currens*). Библиотечка грађа из ове посебне библиотечке цјелине распоређена је у три формата: дванаестина (до 15 cm) – 37 јединица, октав (од 16 до 25 cm) – 1135 јединица и кварт (од 26 до 35 cm) – 52 јединице. Форматне сигнатурне ознаке налијеplене су на полице. У PDF-формату израђен је топографски каталог монографских и серијских публикација Колекције ријетке књиге (укупно 1224 каталошке јединице).

У посебној библиотечкој цјелини Спомен-збирка Бранка Јовановића (у формирању) инвентарисана је 321 јединица рукописне грађе, а монографске публикације које припадају овој библиотечкој цјелини на полице су смјештене према формату (204 јединице библиотечке грађе).

На Обрасцу 5 (Инвентарски лист за визуелну пројекцију) инвентарисано је дванаест јединица библиотечке грађе.

У току ове године вршена је и ревизија и допуна каталожних записа који се односе на 899 јединица библиотечке грађе у електронском каталогу у програму „Публико 2004“, с посебним акцентом на евидентирање напомена о примјерку, првенствено споредних обиљежја која имају документарну вриједност, као што су: екслибриси, књижне маркице, печати, аутографи, дедикације, маргиналије и друге биљешке.

У сарадњи с Матичном и развојном службом Народне библиотеке Добој током ове године рађено је на конкретизацији правне заштите старе и ријетке књиге у народним и школским библиотекама на подручју матичности Народне библиотеке Добој, сходно одредбама Закона о културним добрима и Закона о библиотечно-информационој дјелатности.

Приликом обављања редовног непосредног стручног надзора, сагледавање стања, начина и квалитета заштите старе и ријетке књиге на подручју матичности Народне библиотеке Добој у 2025. години вршено је у седам народних библиотека („Бранко Ћопић“ Брод, „Бранко Радичевић“ Дервента, „Данило Киш“ Теслић, „Вук Караџић“ Модрича, Петрово, Шамац, Станари,) и 13 школских библиотека, у девет библиотека основних школа („19. април“ Дервента, „Ђорђо Панзаловић“ Осиња, „Доситеј Обрадовић“ Добој, „Милан Ракић“ Руданка, „Озрен“ Пакленица, „Петар Петровић Његош“ Бољанић, „Сутјеска“ Модрича, „Тодор Докић“ Календеровци, „Вук Стефановић Караџић“ Добој) и четири библиотеке средњих школа (Гимназија „Јован Дучић“ Добој, Економска школа Добој, СШЦ „Јован Цвијић“ Модрича, СШЦ „Михајло Пупин“ и Стручна и техничка школа Дервента).

Народним и школским библиотекама, у којима су раније успостављене збирке старе и ријетке књиге и гдје је рађено на конкретизацији њене правне заштите, наложено је да и у наредном периоду, у складу са важећим прописима који регулишу ту област и уз консултације са надлежним организационим јединицама матичне библиотеке, наставе рад на конкретизацији правне заштите старе и ријетке књиге.

Збирке старе и ријетке књиге обogaћене су у двије народне и шест школских библиотека: Народна библиотека „Бранко Ћопић“ Брод (47 јединица библиотечке грађе), Народна библиотека Шамац (једна јединица), Библиотека Гимназије „Јован Дучић“ Добој (шест јединица), Библиотека ОШ „Доситеј Обрадовић“ (четири јединице), Библиотека ОШ „Милан Ракић“ Руданка (једна јединица), Библиотека Економске школе Добој (три јединице), Библиотека СШЦ „Јован Цвијић“ Модрича (једна јединица) и Библиотека СШЦ „Михајло Пупин“ и Стручне и техничке школе Дервента (једна јединица).

Посебну пажњу завређују двије књиге.

Јединица библиотечке грађе *Нови зајет Господа нашега Исуса Христа* у преводу Вука Стефановића Караџића, бечко издање А. Рајхарда и др. му из 1864. године, штампано у Пешти у Штампарији Хорњанскога и Хумела, има својство добра које ужива претходну заштиту према прописаном критеријуму: издање до краја 19. вијека (стара књига), као и према препорученом критеријуму: документарна вриједност због споредних обиљежја-аутографи и штампил (ријетка књига). На форзацу се налазе аутографи: Коста Деметер, у Бечу, 12. 866. ; Јаблановић ; Душана Јаблановића свештеника, као и отисак штампил: Jablanovits Bransizlav Fögymp. 2А. С. Т. Коста Деметер је студирао права у Бечу (1866), био је адвокат у Вршцу и члан Српске књижевне задруге у својству улагача (1895-1900). Душан Јаблановић је био свештеник и предсједник школског одбора у Старој Паланци (1903) и члан Скупштине Епархије бачке (1906). Свештеничку службу обављао је и у Панчеву, а био је и члан Мјесног позоришног одбора новосадског Српског народног позоришта у Старој Паланци (1899). Бранислав Јаблановић је вјероватно неко од његових потомака. Књига је пронађена у општем фонду Библиотеке Гимназије „Јован Дучић“ у Добоју.

Визуелним опажањем у општем фонду Библиотеке СШЦ „Михајло Пупин“ и Стручне и техничке школе Дервента уочена је једна јединица библиотечке грађе која се према препорученим критеријумима убраја у ријетку библиотечку грађу (ратно издање). У питању је књига Славољуба Дубића *Социологија села*, издавач Ново доба, Сплит, 1941. године. Ријеткости ове књиге доприноси чињеница да је према подацима из јавно доступних каталога, у Републици Српској не посједује нити једна библиотека, у Федерацији БиХ имају је само Библиотека Филозофског факултета у Сарајеву, Градска библиотека Високо и Опћа библиотека Тешањ, а у Републици Србији само Библиотека Филозофског факултета у Новом Саду, Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић“ у Инђији и Народна библиотека Ужице.

У сарадњи с Матичном и развојном службом запосленима у двије народне библиотеке пружена је стручна помоћ.

Стручна помоћ пружена је непосредно у згради Народне библиотеке „Бранко Радичевић“ Дервента, у просторијама Реферата завичајне збирке, 11.6.2025. године, а односила се на елаборацију концепта завичајне збирке у јавним библиотекама, правни аспект заштите старе и ријетке књиге, одговоре на конкретна питања, те на сугестије и препоруке за будући рад.

Стручна помоћ пружена је и библиотекару Народне библиотеке Станари, непосредно у згради Библиотеке у просторијама читаонице и референсне збирке, 2.10.2025. године, а односила се на поступак инвентарисања и каталошко-библиографске обраде серијских публикација.

На стручном скупу који је под називом „Књига као културно добро“ организован у Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске у Бањалуци, 21.3.2025. године, стручни радник овог сектора одржао предавање по позиву на тему: *Конкретизација правне заштите старе и ријетке књиге у Републици Српској*.

Стручни радник овог сектора присуствовао је Двадесет петом стручном скупу Друштва библиотекара Републике Српске који је под називом „Библиотеке и културно наслеђе“ одржан у Требињу 24. и 25. априла 2025. године.

У Зборнику изабраних радова са семинара континуиране едукације школских библиотекара регије Добој (2022-2024), који су под насловом „Школске библиотеке : образовањем до стручности“ приредили радници Матичне и развојне службе, објављен је и стручни рад радника овог сектора на тему *Инвентарисање библиотечко-информационе грађе и извора у библиотечким прописима Републике Српске*.

На Петнаестом семинару континуиране едукације школских библиотекара матичног подручја Добој, који је 4.12.2025. године под називом *Школске библиотеке : од посебног ка општем*, организовала Матична и развојна служба Народне библиотеке Добој, стручни радник овог сектора одржао је предавање на тему *Инвентарисање серијских публикација (периодике)*.

Поводом годишњице смрти колеге књижничара Слободана Бобе Лазендића (1977-2024), хроничара завидовићког краја, у организацији овог сектора, 9.12.2025. године, приређено је Вече сјећања, уз постхумно представљање резултата његовог плодног истраживачког и публицистичког рада (деветнаест књига и пет тематских оптичких дискова).

11. ИЗДАВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ, РЕФЕРЕНСНА ЗБИРКА И НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Народна библиотека Добој се поред основне, библиотечке дјелатности, бави и издавачком дјелатности.

У протеклој години издата је монографија „Црвени крст у Добоју - првих 100 година“, чији је аутор био проф. др Марин Кватерник. Такође, издат је и зборник „Школске библиотеке образовањем до стручности - изабрани радови са семинара континуиране едукације школских библиотекара регије Добој (2022-2024), који су приредили стручни радници Народне библиотеке Добој, Жељко Петрић, библиотекар савјетник и Нада Лугоњић, библиотекар.

Нажалост, нисмо били у могућности да издамо број часописа Значења, због веома мало пристиглих радова, али и због чињенице, да из технички разлога Часопис није могао да конкурише на бодовну научну листу часописа Републике Српске, те самим тим није категорисан.

Поред издавачке дјелатности, у оквиру овог одјељења си се обављале и активности које се односе на референсну грађу и научно истраживачки рад. У протеклом периоду у потпуности је сређена грађа смјештена у Читаоници за научно-истраживачки рад – поново је сложена и јасно обиљежена чиме је побољшана њена прегледност и олакшано коришћење.

Свим заинтересованим корисницима услуга Библиотеке, који су исказали интересовање за научно - истраживачки рад, истраживана је и припремана литература из области интересовања, те пружене остале услуге везане за референсну и читаоничку збирку ове установе.

12. ПРОМОЦИЈА БИБЛИОТЕКЕ И КУЛТУРЕ ЧИТАЊА

Реализујући разне програме из области културе, Народна библиотека Добој настоји својим члановима али и широј јавности пружити разноврстан и квалитетан садржај. У том смислу, у току 2025. године реализован је велики број активности:

12.1. Промоције књига, изложбе и друге манифестације

- Мотивационо предавање кроз књиге Стеве Селака из Бања Луке, које је аутор одржао 11. марта 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој.
- Изложба под називом „Шетачи дугом – Пупин, Тесла, Миланковић“, приређена поводом обиљежавања 90 година од смрти Михајла Пупина, постављена је 29. априла 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој. Изложбу је приредила Аница Нарић, библиотекар савјетник.
- Промоција монографије „100 година школства у Какмужу“, одржана 19. маја 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој.
- Промоције романа “Крвава честитка” и „Прољеће када је умрла Викторија“, аутора Мирјане Сушић те романа „Казни га заборавом“ и „Ожиљци на души“ аутора Јоване Чебо из Зворника, одржане 28. маја 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој.
- Промоција књиге „Библиотечке мачке спавају наопачке“ аутора Берислава Благојевића из Бања Луке, одржана 4. јуна 2025. године у просторији Одјељења за дјецу. Промоцији су присуствовали ученици 4. и 5. разреда основне школе, који су веома радо узели учешће у разговору о књизи.
- Радионица о подводној фотографији, коју је одржала мултимедијална умјетница из Добоја Сандра Млађановић, 8. августа 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој.
- Промоција збирке пјесама „Зрно кремена“, аутора Миленка Јевђевића, одржана 2. септембра 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој.
- На 68. Међународном сајму књига у Београду, у сарадњи са Представништвом Републике Српске у Србији и Српским културним центром „Ћирилица“, представљене су монографија „100 година школства у

Какмужу“, и монографија „Црвени крст у Добоју - првих 100 година“, чији је аутор био проф. др Марин Кватерник.

- Промоција књиге „Витезови Карађорђеове звијезде ЈВуО 1941-1945“ аутора Дејана Ђерића и Зорана Недељковића, одржана 25. септембра 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој.
- Промоција књиге „Доба исламизма и терора – Босна као одскочна даска глобалног тероризма“ аутора Џепада Галијашевића, одржана 8. октобра 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој.
- Промоција збирке пјесама „Напев о човјеку“, аутора Драгице Драге Грбић, одржана 15. октобра 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој.
- Изложба под називом „Хљеб живота Светог Саве“, приређена поводом обиљежавања 850 година од смрти Светог Саве постављена је 3. децембра 2025. године у Галерији Народне библиотеке Добој. Изложбу је приредила Аница Нарић, библиотекар савјетник.
- Обиљежавање годишњице смрти колеге, књижничара Слободана Бобе Лазендића (1977 – 2024), уз постхумно представљање резултата његовог плодносног истраживачког и публицистичког рада, приређено у Галерији Народне библиотеке Добој, 9. децембра 2025. године.

12.2. Програми и радионице поводом обиљежавања значајнијих датума

- Читај наглас, прва седмица у фебруару - успјешно смо завршили наш програм обиљежавања Свјетског дана читања наглас, који је на дјечијем одјељењу "Карло Колоди" трајао 3-7. фебруара.
- У току године, забиљежен је велики број посјета ученика нижих разреда основних школа са подручја града Добоја. Том приликом су се упознали са занимањем библиотекар, те организацијом и начином рада Народне библиотеке Добој.
- У склопу обиљежавања дана града Добоја, уприличена је активност „Читање је забавно“, у сарадњи са дјецом и васпитачима из ЈПУ „Мајке Југовић“ из Добоја.
- У оквиру програма под називом „Растимо заједно“, чији је циљ подстицање дјете на читање, реализован је и „Програм добродошлице за ђаке прваке“, који обухвата: упознавање са Народном библиотеком Добој, подјелу чланских картица и читање приче.

12.3. Пројекат „Un balzo oltre“ (Један скок преко)

Пројекат „Un balzo oltre“ (Један скок преко) настао после катастрофалне мајске поплаве 2014. године, у циљу обнове Одјељења за дјецу Народне библиотеке Добој, прерастао је у дугорочну културну сарадњу градова Добој и Милано, у Италији.

Идејни творац наведеног програма била је Борка Беговић, економиста и библиотекар, која живи и ради у Италији а води поријекло са наших простора. Пројекат подржавају: Фондација за читање (Fondazione per leggere), која окупља 55 библиотека из околине Милана, а бави се организовањем активности из културе, Трговачка кооператива COOP (Comitato Coop Lombardia Baggio Corsico e Zoia), која се бави организовањем културних садржаја, те САеВ (Cooperativa Archivistica e Bibliotecaria), као једна од најважнијих архивистичких и библиотечких кооператива која управља са око 50 библиотека.

Захваљујући наведеном пројекту, после поплаве набављене су полице за књиге и други намјештај у Одјељењу за читаоце до 14 година, те набављене књиге

на италијанском језику. Поред тога, то је била добра прилика да представимо свој град, те да ширимо и чувамо нашу културу и писмо.

У току 2025. године, у билтену који издаје САеВ (CaeBulletin) број 62. и 63, објављена су два текста: „Читајмо дјеци у Библиотеци - шта и како читати групама дјеце“ и „Нема бољег мјеста од библиотеке – разговор са писцем Бериславом Благојевићем из Бања Луке“, чији је аутор Ивана Букејловић, виши библиотекар.

У сарадњи са Друштвом сликара из Италије „Цесаре Фригерио“, отворили смо ликовни конкурс на тему „Свијет који, плешући по жици, остављамо иза себе“.

Поред тога, у оквиру наведеног пројекта реализован је конкурс и изложба под називом: „Пошумимо свијет“, на коме су, поред сликара из Италије, учествовали и грађани Добоја. Ова изложба међународног карактера, била је постављена у Корзику (Италија), а оцијењена је као веома посјећена и успјешна.

Наведене активности су представљене путем веб сајта Народне библиотеке Добој на адреси www.bibliotekadoboj.com, фејсбук странице biblioteka.doboj@facebook.com, Јутјуб каналу Библиотеке, те електронској табли постављеној на згради Библиотеке.

13. ФИНАНСИРАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Чланом 68. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске прописано је да се средства за финансирање библиотечке дјелатности обезбјеђују у буџету Републике Српске и буџету локалних заједница (градова, односно општина). Истим чланом прописано је да Библиотека може остваривати средства из сопствених прихода (чланарина), донација, поклона и других извора, у складу са законом, с тим да се наведена средства се, у складу са прописима о трезорском пословању, уплаћују на јединствени рачун трезора града Добоја.

Као што смо навели у уводним напоменама, Извјештај о раду Народне библиотеке Добој за 2025. годину не садржи податке о финансијском пословању у наведеном периоду. Наиме, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, дописом број 04/30-1-2431/25, од 16.12.2025. године, захтијевало доставу Извјештаја о раду за 2025. годину до 20.1. 2025. године, тј. прије рока за израду и доставу финансијских извјештаја. До наведеног датума још увијек нису завршене све финансијске трансакције, које се односе на 2025. годину, није затворена Главна књига трезора Града Добоја као ни Главна књига трезора Републике Српске, те се нису могли завршити финансијски извјештаји за 2025. годину и презентовати подаци о финансијском пословању.

14. ЗАКЉУЧАК

У току 2025. године, у Народној библиотеци Добој све активности су реализоване у складу са одредбама Закона о библиотечко-информационој дјелатности и подзаконским актима којима се ближе уређују њени поједини сегменти, те у складу са актима који се односе на друге области али својим појединим одредбама дотичу библиотечко-информациону дјелатност.

Поред тога, као матична библиотека за добојску регију значајно доприносимо развоју библиотечко-информационе дјелатности и својим цјелокупним радом афирмативно промовишемо нашу локалну заједницу и чинимо да град Добој буде итекако познат у библиотечким круговима Републике Српске и шире.

У циљу стварања услова за унапређивање рада у Народној библиотеци Добој, предлагемо да се у наредном периоду:

- У складу са одредбама Законом о библиотечко-информационој дјелатности, у буџету Републике Српске, обезбиједи довољан износ средства за бруто плате запослених и друга примања на основу радног односа, набавку библиотечке грађе, инвестиције у нове намјенске објекте за обављање библиотечке дјелатности и значајнију адаптацију постојећих, те финансирање дијела програмских активности (како је прописано чланом 68, став 3. Закона о библиотечко-информационој дјелатности).
- У складу са одредбама Закона о библиотечко-информационој дјелатности, у буџету града Добоја обезбиједи довољан износ средстава за финансирање материјалних и режијских трошкова, те за текуће и инвестиционо одржавање.
- С обзиром на то да је фонд монографских публикација и друге библиотечке грађе којом располаже Народна библиотека Добој увелико превазишао њене смјештајне капацитете, неопходно је да се у наредном периоду обезбиједи адекватан простор у граду, који би служио као магацин. На наведени начин, постојећи простор Библиотеке би се растеретио, чиме би биле створене претпоставке за још ефикаснији рад ове веома важне институције културе у нашем граду.

Уколико се наведене препоруке проведу, дјелимично или потпуно, створиће се претпоставке за још ефикасније пословање ове веома значајне институције културе.

Добој, 13.1.2026.

ДИРЕКТОР
Лидија Жарић

Овај Извјештај је, на приједлог директора, размотрио и усвојио Управни одбор Народне библиотеке Добој.

Број: 01/2 – 1/26.

Добој, 13.1.2026.

ПРЕДСЈЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА
Даница Херибан Благојевић